

Svensk författningssamling

Tullbefogenhetslag

Utfärdad den 4 oktober 2024

SFS 2024:710

Publicerad
den 9 oktober 2024

Enligt riksdagens beslut¹ föreskrivs följande.

1 kap. Inledande bestämmelser

Lagens innehåll

1 § I denna lag finns bestämmelser om vilka befogenheter som Tullverket och en tulltjänsteman har vid kontrollverksamhet och vid brottsbekämpning.

I lagen finns också bestämmelser om

1. andra myndigheters skyldighet att medverka i Tullverkets kontrollverksamhet,
2. Tullverkets och en tulltjänstemans skyldighet att biträda en annan myndighet i brottsbekämpande verksamhet och deras möjligheter att lämna annan hjälp i sådan verksamhet, och
3. enskildas skyldigheter i förhållande till Tullverket.

2 § Innehållet i denna lag är uppdelat enligt följande.

- Inledande bestämmelser (1 kap.)
- Gemensamma bestämmelser i kontrollverksamhet och brottsbekämpning (2 kap.)
- Befogenheter i kontrollverksamheten vid den yttre gränsen (3 kap.)
- Befogenheter i kontrollverksamheten vid den inre gränsen (4 kap.)
- Befogenheter vid kontroll av punktskattepliktiga varor (5 kap.)
- Övriga bestämmelser om kontrollverksamhet (6 kap.)
- Befogenheter för att upptäcka brott (7 kap.)
- Befogenheter för att utreda brott (8 kap.)
- Tullåklagares befogenheter (9 kap.)
- Befogenheter för att förhindra brott (10 kap.)
- Bestämmelser om jäv och straff (11 kap.)

EU-förordningar som lagen kompletterar

3 § I 3 och 6 kap. finns bestämmelser som kompletterar

- Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 952/2013 av den 9 oktober 2013 om fastställande av en tullkodex för unionen (tullkodexen) och de förordningar som meddelas med stöd av den förordningen,
- Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 608/2013 av den 12 juni 2013 om tullens säkerställande av skyddet för immateriella rättigheter och upphävande av rådets förordning (EG) nr 1383/2003, och

¹ Prop. 2023/24:132, bet. 2024/25:SkU2, rskr. 2024/25:8.

– Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2018/1672 av den 23 oktober 2018 om kontroller av kontanta medel som förs in i eller ut ur unionen och om upphävande av förordning (EG) nr 1889/2005.

Ord och uttryck

4 § Uttryck som används i 3 kap. och 6 kap. 5 § 1, 7 § 1, 11–30 §§ och 33 § 2 har samma betydelse som i 1 kap. 3 § tullagen (2016:253).

5 § Uttryck som används i 5 kap. och 6 kap. 5 § 3 och 7 § 3 har samma betydelse som i 1 kap. 2–4 §§ lagen (1998:506) om flyttning och kontroll av vissa punktskattepliktiga varor.

2 kap. Gemensamma bestämmelser i kontrollverksamhet och brottsbekämpning

Tullverkets uppgifter

1 § Tullverket ska i sin kontrollverksamhet och brottsbekämpning

1. kontrollera införsel och utförsel av varor över den svenska gränsen,
2. utföra annan kontroll som anges i lag eller annan författning,
3. förebygga, förhindra och upptäcka brottslig verksamhet i samband med införsel och utförsel av varor,
4. ingripa vid misstanke om de brott som anges i 8 kap., och
5. utreda och lagföra sådana brott som anges i 4.

Vad som gäller vid biträde till annan myndighet framgår av 8 kap. 3 § fjärde stycket och 25–30 §§.

Principer för ingripanden

2 § För att genomföra en uppgift i kontrollverksamheten eller den brottsbekämpande verksamheten ska en tulltjänsteman ingripa på ett sätt som är försvarligt med hänsyn till åtgärdens syfte och övriga omständigheter. Om tvång måste användas ska det ske endast i den form och den utsträckning som behövs för att uppnå det avsedda resultatet.

Medel för att genomföra en tjänsteåtgärd

Användning av våld

3 § En tulltjänsteman får, i den utsträckning andra medel är otillräckliga och det med hänsyn till omständigheterna är försvarligt, använda våld för att genomföra en tjänsteåtgärd i kontrollverksamheten eller den brottsbekämpande verksamheten, om

1. tjänstemannen möts med våld eller hot om våld,
2. någon som ska häktas, anhållas eller annars med stöd i lag berövas friheten försöker undkomma eller tjänstemannen annars möts av motstånd när ett sådant frihetsberövande ska verkställas,
3. tjänstemannen med stöd i lag ska avvisa eller avlägsna någon från ett visst område eller utrymme,
4. tjänstemannen ska verkställa eller biträda vid kroppsvisitation, kroppsbesiktning eller någon annan liknande åtgärd, vid beslag eller något annat omhändertagande av egendom, vid husrannsakan eller någon annan liknande åtgärd eller när en försändelse öppnas,
5. tjänstemannen med stöd i lag ska stoppa ett fordon, ett fartyg eller något annat transportmedel eller ska kontrollera ett transportmedel eller dess last,
6. tjänstemannen annars med stöd i lag ska bereda sig tillträde till eller spärra av en byggnad, ett rum eller ett område, eller

7. tjänstemannen med stöd i lag har uppmanat någon att stanna och personen försöker undkomma eller annars gör motstånd när en sådan uppmaning ges.

I fall som avses i första stycket 3, 4, 6 och 7 får våld mot en person användas endast om tulltjänstemannen eller den som han eller hon biträder möts av motstånd.

I 24 kap. brottsbalken finns också bestämmelser om rätten att i vissa fall använda våld. I 7 kap. 9 § tullagen (2016:253) finns en hänvisning till 69 kap. 11 § skatteförfarandelagen (2011:1244) som föreskriver att Tullverket har rätt att använda våld eller tvång i samband med verkställighet av ett beslut om bevissäkring.

Stoppa fordon eller annat transportmedel

4 § En tulltjänsteman får stoppa ett fordon, ett fartyg eller något annat transportmedel om

1. det finns anledning att anta att någon som befinner sig i eller på transportmedlet har gjort sig skyldig till brott som tjänstemannen får ingripa mot,

2. det av någon annan anledning behövs för att med stöd i lag ingripa mot någon som befinner sig i eller på transportmedlet

a) genom att beröva personen friheten,

b) på annat sätt inskränka personens rörelsefrihet, eller

c) genomföra kroppsvisitation eller kroppsbesiktning av personen,

3. det behövs för att med stöd i lag göra husrannsakan i eller på transportmedlet, eller

4. det behövs för att med stöd i lag eller annan författning kontrollera transportmedlet, den som för det eller dess last.

Kroppsvisitation

5 § En tulltjänsteman som med stöd i lag griper eller annars omhändertar eller avlägsnar någon, får i anslutning till ingripandet kroppsvisitera den som åtgärden riktar sig mot i den utsträckning som är nödvändig för att

1. av säkerhetsskäl kunna ta hand om vapen eller andra farliga föremål, eller

2. fastställa hans eller hennes identitet.

En tulltjänsteman får även utföra en kroppsvisitation enligt första stycket 1 i samband med en husrannsakan.

6 § En tulltjänsteman får kroppsvisitera förhörspersonen i samband med ett förhör som hålls i Tullverkets lokaler eller transportmedel, eller i lokaler som ställts till myndighetens förfogande, om det är nödvändigt av säkerhetsskäl för att söka efter vapen eller andra farliga föremål.

Användning av fängsel

7 § En tulltjänsteman som med stöd i lag omhändertar någon eller på annat sätt inskränker någons rörelsefrihet får belägga honom eller henne med fängsel

1. om han eller hon uppträder våldsamt och det är nödvändigt med hänsyn till hans eller hennes egen eller någon annans säkerhet till liv eller hälsa, eller

2. vid förflyttning inom en förvaringslokal och vid transport eller någon annan vistelse utanför en sådan lokal, om det är nödvändigt av säkerhetsskäl.

8 § Användning av fängsel enligt 7 § ska antecknas i ett protokoll. Protokollet ska innehålla uppgift om

1. fängslets art,
2. tiden när fängslet sattes på och när det togs bort, och
3. skälen till åtgärden.

Den som har fattat beslutet om fängsel ansvarar för att protokoll upprättas.

Rapporteringskyldighet och rapporteftergift

9 § Om en tulltjänsteman får kännedom om att ett brott som omfattas av Tullverkets direkta brottsbekämpning har begåtts, ska tjänstemannen rapportera brottet till sin förman så snart som möjligt. Tjänstemannen behöver inte rapportera brottet om det med hänsyn till omständigheterna i det enskilda fallet är obetydligt och det är uppenbart att brottet inte skulle ge någon annan påföljd än böter.

3 kap. Befogenheter i kontrollverksamheten vid den yttre gränsen

Tillämpningsområdet

1 § Bestämmelserna i detta kapitel ska tillämpas

- vid införsel eller utförsel av varor till eller från Europeiska unionens tullområde (2–24 §§),
- vid kontroll av kontanta medel som passerar den svenska gränsen till eller från Europeiska unionen (25–28 §§),
- vid kontroll vid intrång i vissa immateriella rättigheter (29 §), och
- vid kontroller och inspektioner av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (30 §).

Allmänna bestämmelser om införsel och utförsel av varor

2 § I 3 kap. tullagen (2016:253) finns bestämmelser om tullövervakning och om skyldigheter för förare av eller befälhavare på transportmedel som omfattas av tullövervakning.

Befogenheter vid tullövervakning

Förbud vid införsel och utförsel av varor

3 § Tullverket får förbjuda en förare av eller en befälhavare på ett transportmedel som omfattas av tullövervakning att

1. göra något annat uppehåll under färden inom det svenska tullområdet än vad som föranleds av en myndighets åtgärd, och
2. utan Tullverkets medgivande ankomma eller avgå med transportmedlet.

4 § En tulltjänsteman får meddela förbud mot att beträda, lämna eller lasta ett transportmedel som omfattas av tullövervakning vid införsel eller utförsel.

5 § Ett förbud enligt 4 § mot att beträda eller lämna ett transportmedel gäller inte för den som i utövningen av allmän tjänst behöver få tillträde till transportmedlet.

6 § Den som för in eller låter föra in en icke-unionsvara från en plats utanför det svenska tullområdet men inom Europeiska unionens tullområde till det svenska tullområdet är skyldig att anmäla införseln till Tullverket vid gränspasseringen, om varan inte är hänförd till ett tullförfarande och inte befordras enligt artikel 148.5 i tullkodexen, i den ursprungliga lydelsen.

För kontroll av anmälningsskyldigheten har Tullverket och tulltjänstemän de befogenheter som anges i 4 kap. och 6 kap. 5–10 §§.

Tillfälligt omhändertagande av icke-unionsvaror

7 § En tulltjänsteman får tillfälligt omhänderta en icke-unionsvara, om det behövs för tullövervakningen. Varan får då läggas upp på en anläggning för tillfällig lagring eller ett tullager.

Tullverket får bestämma att varan inte får tas ut från anläggningen för tillfällig lagring eller tullagret förrän myndighetens kostnader för förvaringen har ersatts eller garanti har ställts för dem.

Innehavaren av en anläggning för tillfällig lagring eller ett allmänt tullager är skyldig att ta emot varan, om det kan göras utan avsevärda svårigheter.

Befogenheter vid tullkontroll

Uppmaning att stanna

8 § En tulltjänsteman får uppmana någon att stanna. En uppmaning får ges till

1. en förare av eller befälhavare på ett transportmedel som omfattas av tullövervakning, eller

2. någon annan om det finns anledning att anta att personen är anmälningsskyldig enligt tullagstiftningen.

Den som har fått en sådan uppmaning är skyldig att stanna.

9 § En uppmaning enligt 8 § 1 får ges till föraren av ett fordon om

1. tulltjänstemannen har anledning att anta att varor som står under tullövervakning transporteras med fordonet,

2. fordonet är försett med interimsskyltar eller registreringsskyltar från ett tredjeland, eller

3. fordonet finns

a) i trakterna vid Sveriges landgräns mot ett tredjeland,

b) i trakterna vid Sveriges kuster,

c) i närheten av eller inom en anläggning för tillfällig lagring, ett tullager eller en frizon,

d) i närheten av eller inom en hamn, en flygplats eller ett annat område som har trafikförbindelser med ett tredjeland, eller

e) på en landsvägssträcka som omfattas av en föreskrift enligt tredje stycket.

En uppmaning enligt 8 § 2 får endast ges till någon som anträffats på

1. en plats inom det område som anges i första stycket 3, eller

2. en järnvägssträcka med tillhörande stationsområde som omfattas av en föreskrift enligt tredje stycket.

Regeringen får meddela föreskrifter om på vilka landsvägs- eller järnvägssträckor med tillhörande stationsområden som en tulltjänsteman får uppmana någon att stanna.

Vad tullkontrollen får avse

10 § För att kontrollera att deklarations- och uppgiftsskyldighet enligt tullagstiftningen har fullgjorts eller att varor inte gör intrång i de rättigheter som skyddas av förordning (EU) nr 608/2013, i den ursprungliga lydelsen, får en tulltjänsteman undersöka

1. transportmedel, containrar, lådor och andra utrymmen där varor kan förvaras vid införsel eller utförsel,

2. tullager, frizoner och anläggningar för tillfällig lagring, samt områden i hamnar och på flygplatser och bangårdar där varor som står under tullövervakning förvaras och lokaler inom sådana områden, och

3. bagage, handväskor och liknande som medförs av en resande vid inresa till eller utresa från Europeiska unionens tullområde eller av en person som uppmanats att stanna enligt 8 § 2.

Särskilda bestämmelser om kroppsvisitation och kroppsbesiktning vid inresa till eller utresa från Sverige finns i 7 kap. 1–5 §§.

Tillfälligt omhändertagande av registreringsbevis

11 § En tulltjänsteman får tillfälligt omhänderta registreringsbevis och liknande handlingar som avser ett transportmedel som omfattas av tullövervakning, om det behövs för att hindra transportmedlets avgång.

Tillfällig avstängning av områden

12 § Om det behövs för kontrollverksamheten och det inte medför något väsentligt hinder för trafiken, får en tulltjänsteman tillfälligt stänga av områden där transportmedel lossas eller lastas eller passagerare går ombord på eller lämnar transportmedel.

Första stycket gäller även för andra områden i omedelbar närhet av ett transportmedel, liksom infarter till och utfarter från frizoner, hamnar, flygplatser och anläggningar för tillfällig lagring.

Prejning av fartyg

13 § Tullverket får preja ett fartyg inom det svenska tullområdet, om det behövs för att möjliggöra en tullkontroll av införsel eller utförsel av varor.

Tullverket får också preja och föra ett fartyg till en plats inom det svenska tullområdet, om

1. fartyget under färd mellan orter inom Europeiska unionens tullområde lämnar tullområdet och därigenom avviker från sin rätta kurs utan att det görs på grund av nöd eller av något annat tvingande skäl, och

2. befälhavaren inte följer en uppmaning att återvända till Europeiska unionens tullområde.

14 § En åtgärd enligt 13 § får vidtas utan föregående uppmaning, om

1. uppmaningen inte kan ges, eller

2. det finns särskild anledning att anta att en uppmaning skulle förhindra eller avsevärt försvåra åtgärden.

En åtgärd enligt 13 § andra stycket får inte vidtas mot ett utländskt fartyg eller inom en annan stats vattenområde, om det inte medges enligt avtal med den andra staten.

Särskilda bestämmelser om tåg och luftfartyg

15 § Om det är absolut nödvändigt för att tullkontroll ska kunna göras, får Tullverket

1. uppehålla ett tåg på en järnvägsstation vid gränsen mot ett tredjeland och på tågets slutstation i Sverige, och
2. begära att ett luftfartyg uppmanas att landa eller hindras att avgå.

Den enskildes skyldigheter

16 § Vid en tullkontroll enligt 10 § ska den person vars uppgifter ska kontrolleras eller för vars räkning varan förs in i eller ut ur Europeiska unionens tullområde

1. ge den tulltjänsteman som verkställer kontrollen tillfälle att undersöka varan, transportmedlet eller bagaget, och
2. lämna tillträde till de lokaler och andra utrymmen som används för den transport, förvaring eller verksamhet som kontrollen avser.

På tulltjänstemannens begäran ska föraren av eller befälhavaren på det transportmedel som ska undersökas närvara vid undersökningen om det är möjligt.

Administrativt förverkande

17 § Bestämmelser om Tullverkets rätt att besluta om förverkande finns i artikel 198 i tullkodexen.

Försäljning och förstöring av varor

Försäljning

18 § Om en vara ska säljas enligt artikel 198 i tullkodexen får Tullverket se till att det görs på offentlig auktion (tullauktion), eller på något annat sätt om Tullverket anser att det är lämpligare. Detsamma gäller om Tullverket enligt 2 kap. 4 § tredje stycket tullagen (2016:253) ska ta ut ett belopp ur en vara som utgör garanti.

Vid försäljning av varor som är föremål för införselvillkor ska villkoret vara uppfyllt.

19 § En tullauktion ska kungöras i god tid och på lämpligt sätt.

Innan en vara säljs på tullauktion eller på något annat sätt, ska Tullverket i god tid skicka en upplysning till gäldenären, eller den som skulle ha varit gäldenär om varan varit tullbelagd, om adressen är känd. Upplysningen ska även skickas till någon annan som kan antas vara ägare eller ha särskild rätt till varan.

Förstöring

20 § När artikel 198 i tullkodexen, i den ursprungliga lydelsen, tillämpas, får varorna förstöras om

1. det finns en risk för att de förlorar allt värde eller genomgår en väsentlig värdeminskning, eller
2. kostnaden för förvaringen av varorna är orimligt hög.

Innan varorna förstörs ska om möjligt bestämmelserna om upplysning i 19 § andra stycket tillämpas.

I 2 § lagen (1973:980) om transport, förvaring och förstöring av införselreglerade varor, m.m. finns ytterligare bestämmelser om förstöring av varor.

Föreläggande och vite

21 § Tullverket får förelägga den som är eller kan antas vara deklara-tions- eller uppgiftsskyldig enligt tullagstiftningen att lämna uppgifter som myn-

digheten behöver för att kontrollera att deklara-tions- eller uppgiftsskyldig-heten har fullgjorts.

Ett föreläggande får även riktas mot den för vars räkning en vara förts in eller förts ut.

22 § Tullverket får förelägga den som bedriver verksamhet att lämna upp-gifter om en rättshandling som avser någon annan. Föreläggandet ska avse en uppgift som

1. är av betydelse för att kontrollera att andra än den som föreläggs har fullgjort deklara-tions- eller uppgiftsskyldighet enligt tullagstiftningen, och
2. kan hämtas ur handlingar som rör verksamheten.

23 § Ett föreläggande enligt 21 eller 22 § får inte avse en uppgift i en sådan handling som inte får tas i beslag enligt 27 kap. 2 § rättegångsbalken. Ett sådant föreläggande får inte heller avse en uppgift som har ett betydande skyddsintresse, om det finns särskilda omständigheter som gör att handlingen inte bör komma till någon annans kännedom och skyddsintresset är större än handlingens betydelse för kontrollen.

24 § Tullverket får förena ett föreläggande enligt 21 eller 22 § med vite. Det gäller inte om omständigheterna är sådana som anges i 7 kap. 6 § tullagen (2016:253). Beslutet om vite gäller omedelbart.

Kontroll av kontanta medel

25 § För att kontrollera att anmälningsskyldigheten enligt artikel 3 i för-ordning (EU) 2018/1672, i den ursprungliga lydelsen, har fullgjorts får en tulltjänsteman undersöka transportmedel och bagage, handväskor och lik-nande som en resande har med sig vid inresa till eller utresa från Europeiska unionen.

26 § För att kontrollera om det finns sådana medel för vilka en redovisning kan begäras enligt artikel 4 i förordning (EU) 2018/1672, i den ursprungliga lydelsen, får en tulltjänsteman kontrollera försändelser, behållare eller trans-portmedel som kan innehålla oledsagade kontanta medel om de passerar gränsen till eller från Europeiska unionen.

27 § Om det finns anledning att anta att en person inte har fullgjort sin anmälningsskyldighet enligt artikel 3 i förordning (EU) 2018/1672, i den ursprungliga lydelsen, får en tulltjänsteman kroppsvisitera honom eller henne för att söka efter kontanta medel.

För kroppsvisitationen enligt första stycket gäller det som föreskrivs i 7 kap. 7 § och 8 kap. 21 §.

28 § Tullverket får tillfälligt hålla kvar kontanta medel i enlighet med artikel 7.1 i förordning (EU) 2018/1672, i den ursprungliga lydelsen.

Tiden för tillfälligt kvarhållande får inte överstiga 30 dagar. Tullverket får förlänga tiden för tillfälligt kvarhållande till högst 90 dagar i enlighet med artikel 7.3 första stycket i förordning (EU) 2018/1672, i den ursprungliga lydelsen.

Om ett beslut om att tillfälligt hålla kvar kontanta medel inte förlängs, eller om det inte längre finns grund för kvarhållande, ska Tullverket genast informera den från vilken medlen hålls kvar om att de kan hämtas.

Kontroll vid intrång i vissa immateriella rättigheter

29 § I 3 kap. 11–16 §§ tullagen (2016:253) finns ytterligare bestämmelser som kompletterar förordning (EU) 608/2013.

Kontroller och inspektioner av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning

30 § Bestämmelserna i 6 kap. 11–30 §§ ska inte tillämpas vid kontroller och inspektioner som genomförs enligt lagen (2017:244) om kontroller och inspektioner på plats av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning.

4 kap. Befogenheter i kontrollverksamheten vid den inre gränsen**Tillämpningsområdet**

1 § Bestämmelserna i detta kapitel ska tillämpas vid införsel eller utförsel till eller från en annan medlemsstat inom Europeiska unionen av varor som anges i 2 § inregränslagen (1996:701).

Befogenheter vid kontroll*Uppmaning att stanna*

2 § En tulltjänsteman får uppmana någon att stanna. Den som har fått en sådan uppmaning är skyldig att stanna.

En uppmaning enligt första stycket får endast ges om det behövs för att möjliggöra en kontroll enligt 4 §.

3 § En uppmaning enligt 2 § får ges till

1. den som i direkt samband med inresa till Sverige från en annan medlemsstat inom Europeiska unionen befinner sig i omedelbar närhet av en gränspassage,

2. den som vid utresa från Sverige till en annan medlemsstat inom Europeiska unionen befinner sig i omedelbar närhet av en gränspassage, eller

3. den som anträffas

a) i trakterna vid Sveriges landgräns mot en annan medlemsstat inom Europeiska unionen,

b) i trakterna vid Sveriges kuster,

c) i närheten av eller inom en hamn, en flygplats eller ett annat område som har direkta trafikförbindelser med en annan medlemsstat inom Europeiska unionen, eller

d) på en landsvägs- eller järnvägssträcka med tillhörande stationsområde som omfattas av en föreskrift enligt tredje stycket.

En uppmaning enligt första stycket 3 får endast ges om det finns anledning att anta att personen för med sig en vara som avses i 2 § inregränslagen (1996:701) och att personen inte har fullgjort sin anmälningsskyldighet enligt 3 § den lagen.

Regeringen får meddela föreskrifter om på vilka landsvägs- eller järnvägssträckor med tillhörande stationsområden som en tulltjänsteman får uppmana någon att stanna.

Vad kontrollen får avse

4 § För att kontrollera att ett förbud eller villkor enligt 3 § första stycket inregränslagen (1996:701) har iakttagits och för att kontrollera att anmälningsskyldigheten enligt 3 § andra stycket den lagen har fullgjorts, får en tulltjänsteman undersöka

1. transportmedel, containrar, lådor och andra utrymmen där varor kan förvaras vid införsel eller utförsel, och

2. bagage, handväskor och liknande som medförs av en resande vid inresa från eller utresa till en annan medlemsstat inom Europeiska unionen eller av en person som uppmanats att stanna enligt 3 § första stycket detta kapitel.

Bestämmelser om kroppsvisitation och kroppsbesiktning vid inresa till eller utresa från Sverige finns i 7 kap. 1–5 §§.

Tillfällig avstängning av områden

5 § Om det av någon särskild anledning behövs för kontrollverksamheten och det inte medför något väsentligt hinder för trafiken, får en tulltjänsteman tillfälligt stänga av ett område där transportmedel lossas eller lastas eller passagerare går ombord på eller lämnar transportmedel. En sådan avstängning får inte pågå längre än fyra timmar.

Den enskildes skyldigheter

6 § Den som enligt 2 och 3 §§ är skyldig att stanna, ska på en tulltjänstemans begäran lämna de uppgifter och visa upp de handlingar som behövs för en kontroll enligt 4 §.

7 § Vid en kontroll enligt 4 § ska den vars uppgifter ska kontrolleras, eller för vars räkning varan förs in eller förs ut,

1. ge den tulltjänsteman som verkställer kontrollen tillfälle att undersöka varan, transportmedlet eller bagaget och utan kostnad tillhandahålla de varuprov som behövs, och

2. lämna tillträde till de lokaler och andra utrymmen som används för den transport, förvaring eller verksamhet som kontrollen avser.

Den vars uppgifter ska kontrolleras eller för vars räkning varan förs in eller förs ut ska

1. svara för den transport av varan som behövs och för uppackning och återinpackning, och

2. tillhandahålla någon som hjälper till vid provtagning och vägning.

8 § Den som åsidosätter skyldigheterna i 7 § andra stycket ska efter beslut av Tullverket ersätta staten för kostnaderna för åtgärderna. Det som sägs i 2 kap. 16 § tullagen (2016:253) om indrivning av tull ska gälla sådan ersättning.

Tullverket får besluta om hel eller delvis befrielse från ersättningsskyldigheten.

Omhändertagande

9 § En tulltjänsteman får omhänderta en vara om

1. det behövs för att genomföra en kontroll enligt detta kapitel,

2. den inte får föras in till eller ut från Sverige till följd av att varan omfattas av ett sådant förbud eller villkor som avses i 3 § första stycket inregränslagen (1996:701), eller

3. varan förs in till eller ut från Sverige med stöd av ett tillstånd som beviljats på grund av en oriktig uppgift eller underlåtenhet att lämna en föreskriven uppgift.

10 § En vara som omhändertagits enligt 9 § får läggas upp på en anläggning för tillfällig lagring.

De kostnader som Tullverket haft för varans uppläggning och förvaring ska ersättas av den som för in eller för ut varan. Om det finns särskilda skäl får Tullverket besluta att helt eller delvis befria denne från ersättnings-skyldigheten.

Tullverket får besluta att varan inte får tas ut från lagret förrän kostna-derna har ersatts eller säkerhet ställts för dem.

11 § Tullverket får besluta att varor som avses i 2 § 1–7, 9, 12, 13 och 15 inregränslagen (1996:701), och som har omhändertagits enligt 9 §, inte får lämnas ut om

1. varan enligt lag eller annan författning inte får föras in i eller ut ur landet, eller

2. ett särskilt föreskrivet villkor för att varan ska få föras in i eller ut ur landet inte är uppfyllt.

Om förutsättningen i första stycket 2 inte är uppfylld ska den som för in eller för ut varan, eller varans ägare, ges möjlighet att uppfylla förutsättningen eller, vid införsel, att återutföra varan.

12 § Ett beslut enligt 11 § om att en vara inte får lämnas ut ska upphävas, om

1. det inte längre finns grund för ett sådant beslut,

2. ett beslut om beslag enligt denna lag eller 27 kap. rättegångsbalken meddelas för varan,

3. varan förklaras förverkad enligt 13 §, eller

4. det är oskäligt att inte lämna ut varan.

Den som gör anspråk på en vara som har varit omhändertagen svarar för att varan hämtas.

Administrativt förverkande

13 § Tullverket får besluta att varor som avses i 2 § 1–7, 9, 12, 13 och 15 inregränslagen (1996:701), och som har omhändertagits enligt 9 §, ska förklaras förverkade om

1. ett beslut enligt 11 § att en sådan vara inte får lämnas ut har fått laga kraft, och

2. ägaren, eller den som för in eller för ut varan, inte inom en månad från den dag då beslutet fick laga kraft har uppfyllt förutsättningarna för in- eller utförseln, eller vid införsel, återutfört varan.

Tullverket får även besluta att en vara som avses i första stycket ska förverkas om ett tidigare beslut har upphävts enligt 12 § och ägaren

1. inte har gjort anspråk på varan inom tre månader från den dag då beslutet om att varan inte får lämnas ut upphävdes, eller

2. har gjort ett sådant anspråk men inte har hämtat varan inom tre månader från den dag då anspråket framställdes.

Om det finns särskilda skäl får Tullverket medge en förlängning av de tidsfrister som anges i första och andra styckena.

Försäljning och förstöring av varor

14 § När ett beslut om förverkande enligt 13 § har fått laga kraft, ska egendomen säljas av Tullverket. Egendomen kan även säljas på det sätt som i allmänhet gäller för försäljning av förverkad lös egendom.

Egendomen får i stället förstöras om den

1. inte kan säljas,

2. kan befaras komma till brottslig användning, eller

3. annars är olämplig för försäljning.

Det som anges i första och andra styckena gäller endast om inget annat är föreskrivet i lag eller annan författning.

Föreläggande och vite

15 § Tullverket får förelägga den vars uppgifter enligt 7 § ska kontrolleras eller för vars räkning en vara förs in eller förs ut att fullgöra sina skyldigheter enligt den paragrafen.

Ett beslut om föreläggande enligt första stycket får förenas med vite. Beslutet gäller omedelbart.

5 kap. Befogenheter vid kontroll av punktskattepliktiga varor

Tillämpningsområdet

1 § Bestämmelserna i detta kapitel ska tillämpas vid kontroll av punktskattepliktiga varor vid vägtransporter och försändelser. Bestämmelserna har sin grund delvis i rådets direktiv (EU) 2020/262 av den 19 december 2019 om allmänna regler för punktskatt.

Distansförsäljning

2 § Vid tillämpning av detta kapitel ska en flyttning av varor genom distansförsäljning inte anses ske i strid med 1 kap. 6 § lagen (1998:506) om flyttning och kontroll av vissa punktskattepliktiga varor om mottagaren har fullgjort anmälningsskyldigheten enligt

1. 4 c kap. 6 § lagen (1994:1776) om skatt på energi,
2. 6 kap. 6 § lagen (2022:155) om tobaksskatt, eller
3. 6 kap. 6 § lagen (2022:156) om alkoholskatt.

Befogenheter vid en transportkontroll

Förutsättningar för transportkontroll

3 § En tulltjänsteman får i fråga om punktskattepliktiga varor i vägtransporter som omfattas eller kan antas omfattas av 1 kap. 6 § lagen (1998:506) om flyttning och kontroll av vissa punktskattepliktiga varor kontrollera att varorna transporteras i enlighet med den paragrafen (transportkontroll).

En transportkontroll får utföras under en pågående transport och när varor på-, av- eller omlastas i direkt anslutning till en transport. Transportkontrollen får genomföras även på områden som inte är tillgängliga för allmänheten.

Om det kan antas att punktskattepliktiga varor förvaras i en lokal för på-, av- eller omlastning under en pågående flyttning, får en transportkontroll genomföras också i lokalen. Kontrollen får inte genomföras i en bostad.

Uppmaning att stanna

4 § Förare är skyldiga att stanna på uppmaning av en tulltjänsteman.

Vad kontrollen får avse

5 § Vid en transportkontroll får en tulltjänsteman undersöka transportmedel, lådor, behållare och andra utrymmen i transportmedel, containrar eller tankar där punktskattepliktiga varor kan förvaras under transport. Vid en transportkontroll i en lokal får även utrymmen i lokalen där punktskatte-

pliktiga varor förvaras eller kan antas förvaras undersökas. En tulltjänsteman får också undersöka och ta prov på varor som påträffas.

En tulltjänsteman får eftersöka och granska administrativa referenskoder, förenklade administrativa referenskoder, ersättningsdokument och andra handlingar som kan vara av betydelse för beskattningen. Vid en transportkontroll i en lokal får dock inte utrymmen i lokalen undersökas i syfte att söka efter sådana handlingar.

En tulltjänsteman får även använda den administrativa referenskoden eller den förenklade administrativa referenskoden för att ta del av ett elektroniskt administrativt dokument respektive elektroniskt förenklat administrativt dokument och granska det dokumentet. Vid granskningen får tulltjänstemannen använda tekniska hjälpmedel som finns i transportmedlet eller lokalen.

Avspärrning av områden

6 § Vid en transportkontroll får en tulltjänsteman spärra av områden som inte är tillgängliga för allmänheten.

Undantag för vissa bränsletransporter

7 § Vid en kontroll av en transport av bränsle som ska beskattas enligt 2 kap. 12 § andra stycket lagen (1994:1776) om skatt på energi gäller inte bestämmelserna i 16–23 §§ detta kapitel eller 2 kap. 1–3 och 5–11 §§ lagen (1998:506) om flyttning och kontroll av vissa punktskattepliktiga varor.

Vid en transportkontroll enligt första stycket får en tulltjänsteman inte bereda sig tillträde till eller spärra av områden som inte är tillgängliga för allmänheten.

Den enskildes skyldigheter

8 § Förare av transportmedel är skyldiga att på en tulltjänstemans begäran legitimera sig eller på annat godtagbart sätt styrka sin identitet.

Passagerare som transporterar punktskattepliktiga varor för någon annans räkning till Sverige från ett annat område som avses i lagen (2022:157) om Europeiska unionens punktskatteområde är skyldiga att lämna uppgifter om sin identitet på en tulltjänstemans begäran. Uppgifterna ska vara sådana att de gör det möjligt för tjänstemannen att med tillräcklig säkerhet fastställa personens identitet. Detta gäller bara om det finns anledning att anta att transporten av varorna inte sker i enlighet med 1 kap. 6 § lagen (1998:506) om flyttning och kontroll av vissa punktskattepliktiga varor.

9 § Förare av transportmedel är skyldiga att se till att följande koder och dokument följer med transporten i enlighet med 1 kap. 6 § lagen (1998:506) om flyttning och kontroll av vissa punktskattepliktiga varor:

1. administrativ referenskod,
2. förenklad administrativ referenskod,
3. ersättningsdokument, och
4. följedokument för transport av vinprodukter.

Vid en transportkontroll ska föraren tillhandahålla en tulltjänsteman de tillgängliga koder och dokument som anges i första stycket.

10 § Passagerare som transporterar punktskattepliktiga varor för någon annans räkning till Sverige från ett annat område som avses i lagen (2022:157) om Europeiska unionens punktskatteområde är skyldiga att se till att förenklad administrativ referenskod eller ersättningsdokument följer

med transporten i enlighet med 1 kap. 6 § lagen (1998:506) om flyttning och kontroll av vissa punktskattepliktiga varor, om varorna ska åtföljas av sådana dokument enligt de bestämmelser som avses i 1 kap. 5 a § samma lag.

Vid en transportkontroll ska passageraren tillhandahålla en tulltjänsteman tillgängliga förenklade administrativa referenskoder eller ersättningsdokument.

11 § När varor ska kontrolleras vid en transportkontroll ska föraren, den passagerare som transporterar varorna enligt 10 § eller ägaren

1. ge en tulltjänsteman möjlighet att undersöka varorna och transportmedlen och utan kostnad tillhandahålla varuprov, och

2. svara för den transport som behövs för kontrollen samt ansvara för uppackning och återinpackning av varorna.

Skyldigheten enligt första stycket 1 gäller endast i den utsträckning som enskilda förfogar över det som ska undersökas.

12 § Om punktskattepliktiga varor under pågående flyttning förvaras i en lokal för på-, av- eller omlastning, är den som äger lokalen eller, om lokalen är upplåten till någon annan, den som innehar nyttjanderätt till lokalen skyldig att se till att de handlingar som anges i 9 § följer med varorna och att dessa vid en transportkontroll tillhandahålls en tulltjänsteman.

Tillträde till lokaler

13 § Vid en transportkontroll i en lokal enligt 3 § tredje stycket får en tulltjänsteman inte öppna lokalen eller ett utrymme i lokalen som är låst eller har tillslutits på annat sätt.

14 § Den som äger lokalen eller, om lokalen är upplåten till någon annan, den som innehar nyttjanderätt till lokalen, ska se till att en tulltjänsteman får tillträde till lokalen vid en transportkontroll enligt 3 § tredje stycket. Den som äger lokalen eller innehar nyttjanderätten till den ansvarar för att de skyldigheter som anges i 11 § uppfylls för sådana varor som avses i 12 §.

Hur länge en transportkontroll får pågå

15 § En transportkontroll får inte pågå längre än sex timmar eller, i fall som avses i 7 § första stycket, längre än fyra timmar.

Om den som har skyldigheter enligt 10–14 §§ inte fullgör dem, får kontrollen pågå under längre tid, dock högst tolv timmar eller, i fall som avses i 7 § första stycket, högst åtta timmar.

Omhändertagande vid en transportkontroll

Förutsättningar för omhändertagande

16 § Om en punktskattepliktig vara påträffas vid en transportkontroll och det finns anledning att anta att transporten inte görs i enlighet med 1 kap. 6 § lagen (1998:506) om flyttning och kontroll av vissa punktskattepliktiga varor får en tulltjänsteman omhändertaga varor, handlingar, lådor, behållare, containrar eller tankar som medförs vid transporten. Det får göras

1. för att kontrollera om punktskatt ska betalas i Sverige och för att fastställa vem som i så fall är skattskyldig,

2. för att kontrollera om kraven för förflyttning enligt 1 kap. 6 § lagen om flyttning och kontroll av vissa punktskattepliktiga varor är uppfyllda, eller

3. om skattskyldighet i Sverige föreligger, i avvaktan på att skatten betalas.
Om ett beslut om omhändertagande har fattats gäller 5, 6 och 13 §§ i tillämpliga delar.

17 § Annan egendom än punktskattepliktiga varor som kan antas transporteras i strid med 1 kap. 6 § lagen (1998:506) om flyttning och kontroll av vissa punktskattepliktiga varor får omhändertas enligt 16 § endast om

1. det behövs för en sådan kontroll som avses i den paragrafen, eller
2. det finns anledning att anta att egendomen döljer punktskattepliktiga varor.

Handlingar får omhändertas enligt 16 § endast om det behövs för en sådan kontroll som avses i den paragrafen.

18 § När en punktskattepliktig vara omhändertas får även emballage och annat förvaringsmaterial omhändertas.

19 § Tullverket får omhänderta punktskattepliktiga varor även om de varit föremål för beslag enligt denna lag eller 27 kap. rättegångsbalken, om varorna har påträffats vid en transportkontroll och det fortfarande finns grund för ett omhändertagande enligt 16 § första stycket. Vid ett sådant omhändertagande gäller 5 § i tillämpliga delar.

20 § Ett beslut om omhändertagande får verkställas omedelbart.

Den enskildes skyldigheter

21 § Vid omhändertagande av en punktskattepliktig vara ska föraren, den passagerare som transporterar varan enligt 10 § eller ägaren

1. utan kostnad tillhandahålla varuprov, och
2. svara för transport av den omhändertagna varan i enlighet med de anvisningar som en tulltjänsteman ger.

Skyldigheten enligt första stycket 2 gäller endast en transport som sker i direkt anslutning till omhändertagandet av en punktskattepliktig vara.

När ett omhändertagande ska upphävas

22 § Tullverket ska upphäva omhändertagandet av en punktskattepliktig vara om

1. det inte längre finns grund för omhändertagandet,
2. ett beslut om beslag enligt denna lag eller 27 kap. rättegångsbalken meddelas för varan, eller
3. det är oskäligt att låta omhändertagandet bestå.

Omhändertagandet ska också upphävas om Tullverket inte inom tre månader från dagen för beslutet om omhändertagande har fattat ett beslut om skatt enligt 2 kap. 1 eller 2 § lagen (1998:506) om flyttning och kontroll av vissa punktskattepliktiga varor.

Om omhändertagandet av en vara har upphävts enligt första stycket 1 eller 3 eller andra stycket, ansvarar den som gör anspråk på varan för att den hämtas om inte annat följer av 24 eller 25 §.

23 § Tullverket ska upphäva omhändertagandet av annan egendom än punktskattepliktiga varor om

1. det inte längre finns grund för omhändertagandet, eller
2. ett beslut om beslag enligt denna lag eller 27 kap. rättegångsbalken meddelas för egendomen.

Om omhändertagandet av egendom har upphävts enligt första stycket, ansvarar den som gör anspråk på egendomen för att den hämtas.

När en punktskattepliktig vara inte ska lämnas ut

24 § Om omhändertagandet av en alkoholvara upphävs men den som gör anspråk på varan saknar rätt enligt 4 kap. 4 § eller 6 kap. 1 § alkohollagen (2010:1622) att föra in varan i Sverige, ska Tullverket besluta att varan inte ska lämnas ut.

25 § Om omhändertagandet av en tobaksvara upphävs men den som gör anspråk på varan saknar rätt enligt 5 kap. 19 § lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter att föra in varan i Sverige, ska Tullverket besluta att varan inte ska lämnas ut.

Om omhändertagandet av en tobaksvara upphävs men det är sannolikt att varan är avsedd att bjudas ut till försäljning i Sverige och en sådan försäljning uppenbart skulle strida mot 3 kap. 1 § tredje stycket lagen om tobak och liknande produkter eller 2 kap. 19 § lagen (2022:155) om tobaksskatt, ska Tullverket besluta att varan inte ska lämnas ut.

Ersättningsskyldighet

26 § Den som åsidosätter en skyldighet enligt 11, 14 eller 21 § första stycket ska ersätta staten för dess kostnader på grund av det. Tullverket ska befria från ersättningsskyldigheten helt eller delvis om det är oskäligt att ta ut ersättning.

Omhändertagande vid kontroll av försändelser

Förutsättningar för omhändertagande

27 § Om mottagaren av en alkoholvara, som påträffas i en sådan försändelse som avses i 6 kap. 5 §, saknar rätt att föra in varan i Sverige enligt 4 kap. 4 § eller 6 kap. 1 § alkohollagen (2010:1622) ska en tulltjänsteman omhänderta varan. Detsamma gäller om försändelsen innehåller en tobaksvara och mottagaren är under 18 år. Avsändaren ska ges möjlighet att återutföra varan på villkor som Tullverket bestämmer.

28 § Om en alkohol- eller tobaksvara påträffas i en sådan försändelse som avses i 6 kap. 5 § och det finns anledning att anta att försändelsen inte uppfyller kraven i 1 kap. 6 § lagen (1998:506) om flyttning och kontroll av vissa punktskattepliktiga varor, får en tulltjänsteman omhänderta varan. Det får göras

1. för att kontrollera om punktskatt ska betalas i Sverige och för att fastställa vem som i så fall är skattskyldig,
2. för att kontrollera om kraven för förflyttning enligt 1 kap. 6 § lagen om flyttning och kontroll av vissa punktskattepliktiga varor är uppfyllda, och
3. om någon är skattskyldig i Sverige, i avvaktan på att skatten betalas.

29 § Tullverket får omhänderta alkohol- och tobaksvaror även sedan de varit föremål för beslag enligt denna lag eller 27 kap. rättegångsbalken, om varorna har påträffats vid en kontroll enligt 6 kap. 5 eller 7 § och det fortfarande finns grund för ett omhändertagande enligt 28 §.

30 § Ett beslut om omhändertagande får verkställas omedelbart.

31 § Tullverket ska upphäva omhändertagandet av en alkohol- eller tobaksvara om

1. det inte längre finns grund för omhändertagandet,
2. varan löses ut enligt 2 kap. 12 § femte stycket lagen (1998:506) om flyttning och kontroll av vissa punktskattepliktiga varor,
3. ett beslut om beslag enligt denna lag eller 27 kap. rättegångsbalken meddelas för varan,
4. varan återutförs enligt 27 §, eller
5. det är oskäligt att låta omhändertagandet bestå.

Omhändertagandet ska också upphävas om Tullverket inte inom tre månader från dagen för beslutet om omhändertagande har fattat ett beslut om skatt enligt 2 kap. 12 § lagen om flyttning och kontroll av vissa punktskattepliktiga varor.

Om omhändertagandet av en vara har upphävts enligt första stycket 1, 2 eller 5 eller andra stycket, ska varan översändas till mottagaren.

Tullverkets hantering av omhändertagen egendom

32 § Egendom som är omhändertagen ska förvaras av Tullverket eller den som fått i uppdrag av myndigheten att sköta förvaringen.

Tullverket ansvarar för att omhändertagen egendom vårdas väl och står under noggrann tillsyn.

Beslut om skatt och förverkande

33 § Bestämmelser om Tullverkets beslut om skatt på omhändertagna punktskattepliktiga varor finns i 2 kap. 1–4, 12 och 13 §§ lagen (1998:506) om flyttning och kontroll av vissa punktskattepliktiga varor.

Bestämmelser om förverkande av omhändertagen egendom finns i 2 kap. 5–11 och 14–16 §§ samma lag.

Dokumentation

34 § När ett beslut om transportkontroll eller omhändertagande har verkställts ska ett bevis över verkställigheten utfärdas. Vid en transportkontroll behöver dock ett bevis utfärdas endast om en punktskattepliktig vara påträffas eller någon berörd person annars begär det.

Ett bevis över verkställigheten ska lämnas till den som berörs av åtgärden och innehålla uppgifter om

1. var beslutet verkställdes,
2. när det gäller transportkontroll, vilka som var närvarande vid kontrollen, när kontrollen påbörjades och avslutades, vad som genomfördes och annat av betydelse som förekommit vid kontrollen, och
3. vad som omhändertagits och annat av betydelse som förekommit vid omhändertagandet.

Den som verkställt beslutet om transportkontroll eller omhändertagande är ansvarig för att beviset utfärdas.

Myndigheters skyldighet att lämna uppgifter

35 § Uppgifter som en myndighet förfogar över och som behövs för kontroll av punktskattepliktiga varor ska lämnas till Tullverket på Tullverkets begäran.

Uppgiftsskyldighet enligt första stycket föreligger dock inte i fråga om uppgifter för vilka sekretess gäller till följd av 15 kap. 1 eller 2 § eller

16 kap. 1 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) eller en bestämmelse till vilken hänvisas i någon av de paragraferna.

Om sekretess gäller för en uppgift enligt någon annan bestämmelse i offentlighets- och sekretesslagen och ett utlämnande skulle medföra synnerligt men för något enskilt eller allmänt intresse, föreligger uppgiftsskyldighet endast om regeringen på ansökan av Tullverket beslutar att uppgiften ska lämnas ut.

6 kap. Övriga bestämmelser om kontrollverksamhet

Förbud mot slumpmässiga kontroller

1 § Kontroller enligt denna lag som avser införsel eller utförsel av varor till eller från en annan medlemsstat inom Europeiska unionen eller punktskattepliktiga varor får inte utformas på ett sådant sätt att urvalet av vad och vem som kontrolleras görs slumpmässigt.

Avvisande eller avlägsnande av personer

När en person får avvisas eller avlägsnas från en kontrollplats

2 § Om någon genom sitt uppträdande stör ordningen eller utgör en omedelbar fara för den, får en tulltjänsteman avvisa eller avlägsna honom eller henne från ett visst område eller utrymme, där kontroller enligt lag utförs, när det är nödvändigt för att ordningen på platsen ska kunna upprätthållas. Detsamma gäller om åtgärden behövs för att avvärja en straffbelagd handling.

Dokumentation

3 § I fråga om dokumentation av ett ingripande enligt 2 § tillämpas 8 kap. 23 §. Det som sägs där om gripande ska då i stället gälla avvisande eller avlägsnande.

Kroppsvisitation

4 § En tulltjänsteman får i samband med en kontroll enligt 3–5 kap. kroppsvisitera en person i den utsträckning som är nödvändig av säkerhetsskäl för att söka efter vapen eller andra farliga föremål.

Vid en kroppsvisitation som görs enligt första stycket ska protokoll föras. Av protokollet ska framgå

1. vem som har fattat beslutet om ingripandet,
2. skälen för beslutet och tidpunkten när det har fattats,
3. vem eller vilka som har deltagit i ingripandet,
4. vem eller vilka som ingripandet har riktat sig mot,
5. tiden för ingripandet, och
6. vad som i övrigt har förekommit vid ingripandet.

Den som har fattat ett beslut om kroppsvisitation ansvarar för att protokoll upprättas.

Undersökning och öppning av försändelser

Undersökning av försändelser

5 § En tulltjänsteman får undersöka paket, brev och liknande försändelser. Det får göras för att kontrollera

1. att deklara- och uppgiftsskyldighet enligt tullagstiftningen har fullgjorts eller att varor inte gör intrång i de rättigheter som skyddas av förordning (EU) nr 608/2013,

2. att förbud eller villkor enligt 3 § första stycket inregränslagen (1996:701) har iakttagits och att anmälningsskyldighet enligt 3 § andra stycket den lagen har fullgjorts, eller

3. om försändelsen innehåller alkohol- eller tobaksvaror för vilka punktskatteplikt eller särskilda villkor gäller.

Tillfälligt kvarhållande av försändelser

6 § Ett befordringsföretag ska på uppmaning av en tulltjänsteman, som särskilt förordnats för uppgiften, hålla kvar en viss försändelse som inom kort ankommer eller avgår, eller nyss har ankommit, till eller från Sverige, för att försändelsen ska kunna undersökas enligt 5 § av Tullverket. En sådan uppmaning får endast ges om det finns särskilda skäl. Skyldigheten att hålla kvar försändelsen gäller högst sex timmar.

Öppning av försändelser

7 § En sådan försändelse som avses i 5 § får öppnas av en tulltjänsteman om försändelsen finns hos Tullverket eller ännu inte lämnat befordringsföretagets sorteringsställe och det finns anledning att anta att försändelsen innehåller en

1. vara för vilken deklara-tions- eller uppgiftsskyldighet enligt tullagstiftningen inte har fullgjorts,

2. vara som avses i 2 § inregränslagen (1996:701) och det finns anledning att anta att varan kan tas i beslag enligt bestämmelserna i 8 kap., eller

3. alkohol- eller tobaksvara för vilken punktskatteplikt eller särskilda villkor gäller.

8 § Beslut om att öppna en försändelse som kan antas innehålla förtroliga meddelanden får fattas endast av en tulltjänsteman som särskilt förordnats för uppgiften.

9 § Om en försändelse har öppnats ska protokoll föras över undersökningen. Av protokollet ska syftet med undersökningen framgå och vad som har kommit fram vid den. Den som beslutade om öppning av försändelsen ansvarar för att protokoll upprättas.

Om en försändelse har öppnats ska adressaten och, om det är möjligt, avsändaren underrättas så snart som möjligt, om inte särskilda skäl talar emot det.

10 § Om en försändelse som har öppnats innehåller ett förtroligt meddelande, ska den omedelbart tillslutas och skickas vidare till mottagaren, om inte särskilda skäl talar emot det.

Revision

Syftet med revision

11 § Tullverket får besluta om revision för att

1. kontrollera att alla nödvändiga dokument och uppgifter har tillhandahållits enligt artikel 15.1 i tullkodexen, i den ursprungliga lydelsen, och att dokumenten och uppgifterna är riktiga och fullständiga,

2. göra sådana kontroller som avses i artikel 48 i den förordningen, i den ursprungliga lydelsen, och

3. kontrollera att den som för ut sådana varor som nämns i 2 § 1, 3 och 7 inregränslagen (1996:701), eller för in sådana varor som nämns i 2 § 3 den

lagen, har fullgjort sin anmälningsskyldighet enligt 3 § samma lag. Sådana revisioner får göras hos den som för in eller för ut varorna.

Beslut om revision

12 § Ett beslut om revision ska innehålla

1. uppgift om syftet med revisionen,
2. uppgift om möjligheten att undanta handlingar från kontroll enligt 22 §, och
3. förordnande av den eller de tulltjänstemän som ska verkställa revisionen (revisor).

Av uppgiften om syftet med revisionen behöver det inte framgå vilken person eller rättshandling som kontrollen eller uppgifterna avser, om

1. beslutet om revision gäller för granskning av någon annan än den som revideras, och

2. det finns särskilda skäl att inte nämna personen eller rättshandlingen.

Ett beslut om revision får inte överklagas.

13 § Innan en revision verkställs ska den som ska revideras underrättas om beslutet om revision.

Underrättelsen får lämnas i samband med att revisionen verkställs om

1. en inventering eller en liknande fysisk kontroll behöver göras och kontrollen skulle förlora sin betydelse om den som ska revideras underrättas i förväg, eller

2. det följer av bestämmelserna om underrättelse om beslut om bevis-säkring i 45 kap. 16 § andra stycket skatteförfarandelagen (2011:1244).

Samverkan

14 § En revision ska genomföras i samverkan med den reviderade och på ett sådant sätt att den inte onödigt hindrar verksamheten hos denne.

Kravet på samverkan gäller inte om bevis-säkring har beslutats enligt 45 kap. 2 § skatteförfarandelagen (2011:1244) på grund av att det finns en påtaglig risk för sabotage.

Revisorns befogenheter

15 § Vid en revision får revisorn granska räkenskapsmaterial och andra handlingar som rör verksamheten, om de inte ska undantas enligt 21 §.

Vid en revision som syftar till en sådan kontroll som avses i 11 § 2 framgår revisorns befogenheter av artikel 48 i tullkodexen.

Vid en revision som syftar till en sådan kontroll som avses i 11 § 3 får revisorn

1. granska lager, maskiner och inventarier,
2. besiktiga verksamhetslokaler, och
3. ta prov på varor.

Den reviderades skyldigheter

16 § Den reviderade ska lämna tillträde till verksamhetslokalerna för

1. granskning av handlingar enligt 15 § första stycket om granskningen inte utan svårighet kan genomföras på någon annan plats,

2. sådana åtgärder som i övrigt avses i artikel 48 i tullkodexen, i den ursprungliga lydelsen, och

3. sådana åtgärder som avses i 15 § tredje stycket.

I andra fall än sådana som avses i första stycket 1 får en revision genomföras i verksamhetslokalerna om den reviderade medger det. Revisionen ska

genomföras i verksamhetslokalerna om den reviderade begär det och revisionen kan genomföras där utan betydande svårighet.

Om revisionen genomförs i verksamhetslokalerna, ska den reviderade ställa en ändamålsenlig arbetsplats till revisorns förfogande, om det är möjligt.

17 § Att den reviderade ska tillhandahålla revisorn de handlingar och lämna de upplysningar samt i övrigt ge revisorn all den hjälp som behövs vid revisionen vid kontroll enligt 11 § 1 eller 2 följer av artikel 15.1 i tullkodexen.

Vid en kontroll enligt 11 § 3 ska den reviderade tillhandahålla revisorn de handlingar och lämna de upplysningar som behövs för revisionen.

Om handlingar ska granskas på någon annan plats än hos den reviderade, ska denne på begäran och mot kvitto överlämna handlingarna till revisorn.

18 § Den reviderade ska på begäran ge revisorn tillfälle att använda tekniska hjälpmedel för att granska en upptagning som bara kan uppfattas med sådana hjälpmedel. Detta gäller inte om

1. den reviderade tillhandahåller en kopia av upptagningen, och
2. kopian utan svårighet kan granskas med tekniska hjälpmedel som revisorn har tillgång till.

Den reviderade ska ge revisorn möjlighet att kontrollera att den kopia som avses i första stycket stämmer överens med den upptagning som finns hos den reviderade.

Vid granskning av en upptagning eller kontroll av en kopia får bara de tekniska hjälpmedel och sökbegrepp användas som behövs för att tillgodose syftet med revisionen. Granskningen eller kontrollen får göras via ett elektroniskt kommunikationsnät om den reviderade medger det.

Föreläggande och vite

19 § Tullverket får förelägga den som inte fullgör sina skyldigheter enligt 16, 17 eller 18 § att fullgöra dem.

Ett beslut om föreläggande enligt första stycket får förenas med vite. Det gäller dock inte om omständigheterna är sådana som anges i 7 kap. 6 § tullagen (2016:253). Beslutet om vite gäller omedelbart.

Bevissäkring

20 § Om den reviderade inte samverkar, får bestämmelserna om bevissäkring i 45 kap. skatteförfarandelagen (2011:1244) tillämpas enligt vad som anges i 28 §.

När bestämmelserna i 45 kap. skatteförfarandelagen tillämpas gäller det som sägs i 16–19 §§ detta kapitel i stället för 41 kap. 8–12 §§ skatteförfarandelagen.

Handlingar som ska undantas från granskning

21 § Vid en revision får revisorn inte granska

1. en handling som inte får tas i beslag enligt 27 kap. 2 § rättegångsbalken, eller
2. en handling som inte omfattas av revisionen.

Revisorn får inte heller granska en handling som har ett betydande skyddsintresse, om det finns särskilda omständigheter som gör att handlingen inte bör komma till någon annans kännedom och skyddsintresset är större än handlingens betydelse för revisionen.

22 § En handling som inte får granskas ska på begäran av den reviderade undantas från revisionen.

23 § En begäran om att undanta handlingar ska lämnas in till allmän förvaltningsdomstol. Begäran ska vara skriftlig och lämnas in tillsammans med den handling som begäran avser.

Om Tullverket redan har den handling som en begäran avser, ska myndigheten omedelbart försegla handlingen och överlämna den till domstolen.

24 § Om en uppgift i en sådan upptagning som avses i 1 kap. 3 § tullagen (2016:253) ska undantas, får domstolen besluta om sådana begränsningar i Tullverkets rätt att använda tekniska hjälpmedel och sökbegrepp som behövs för att uppgiften inte ska bli tillgänglig för myndigheten.

25 § Om den enskilde begär det, ska domstolen pröva om ett beslut om att undanta handlingen kan fattas utan att domstolen granskar handlingen.

26 § Om en uppgift eller en handling har undantagits från granskning, får Tullverket inte återge eller hänvisa till innehållet i uppgiften eller handlingen.

27 § Ett beslut i fråga om att undanta en uppgift eller en handling gäller omedelbart, om inte något annat anges i beslutet.

Tillämpning av skatteförfarandelagen

28 § Om Tullverket har beslutat om revision gäller bestämmelserna i skatteförfarandelagen (2011:1244) om

1. ersättning för kostnader för ombud, biträde eller utredning i 43 kap., 68 kap. 2 § och 71 kap. 4 §, och

2. bevissäkring och betalningssäkring i 3 kap. 8 §, 45 kap. 2–16 §§, 46 kap., 68 kap. 1 och 3 §§ samt 69 och 71 kap.

Vid tillämpningen ska det som sägs i skatteförfarandelagen om Skatteverket i stället gälla Tullverket. Vidare ska det som sägs om Kronofogdemyndigheten i 69 kap. 3 och 11 §§ i stället gälla Tullverket.

Avslutande av revisionen

29 § En revision får inte pågå under längre tid än nödvändigt.

Tullverket ska snarast meddela den reviderade resultatet av revisionen i de delar som rör den reviderade.

30 § Tullverket ska lämna tillbaka räkenskapsmaterial och andra handlingar till den reviderade så snart som möjligt och senast när revisionen avslutats.

Om den reviderade har försatts i konkurs när handlingarna ska lämnas tillbaka, ska Tullverket

1. överlämna handlingarna till konkursförvaltaren, och

2. underrätta den reviderade om att handlingarna överlämnats till konkursförvaltaren.

Revision i ärenden om skatt

31 § I ett ärende om sådan skatt som avses i 2 kap. 1 § första stycket tullagen (2016:253) gäller regleringen i detta kapitel om revision. Vid revi-

sionen tillämpas det som sägs om tillhandahållande av uppgifter m.m. och om revision i de artiklar som anges i 11 § 1 och 2.

Medverkan av Polismyndigheten och Kustbevakningen

32 § Polismyndigheten och Kustbevakningen ska medverka i Tullverkets kontrollverksamhet enligt 3 och 4 kap. Polismyndigheten ska även medverka i Tullverkets kontrollverksamhet enligt 5 kap.

För Polismyndigheten och Kustbevakningen samt polisman och kustbevakningstjänsteman som medverkar i Tullverkets kontrollverksamhet gäller det som sägs om Tullverket och tulltjänsteman i 2 kap. 3 och 4 §§, 3 kap. 3, 4, 8–16 och 25–28 §§ och 4 kap. 2–7 §§.

För Polismyndigheten och polisman gäller även det som sägs om Tullverket och tulltjänsteman i 5 kap. 3–15 §§.

Tillhandahållande av lokaler och anordningar

33 § Ett transportföretag som befordrar passagerare från ett annat land ska utan kostnad för Tullverket ställa de lokaler och anordningar till Tullverkets förfogande som enligt myndighetens bedömning behövs för

1. att kontrollera fordon samt bagage, handväskor och liknande som resande för med sig,
2. handläggning av resandes tulldeklarationer,
3. förhör, kroppsvisitation och kroppsbesiktning av resande, och
4. tullpersonalen under uppehåll i tjänstgöringen.

34 § Tullverket får förelägga ett transportföretag att fullgöra sina skyldigheter enligt 33 §.

Ett beslut om föreläggande enligt första stycket får förenas med vite. Beslutet gäller omedelbart.

7 kap. Befogenheter för att upptäcka brott

Åtgärder vid in- och utresa

1 § En tulltjänsteman får i vissa fall kroppsvisitera och göra ytlig kroppsbesiktning av en person som i direkt samband med inresa till eller utresa ur landet uppehåller sig

- i trakterna vid Sveriges landgräns eller kuster,
- i närheten av eller inom en flygplats, eller något annat område som har direkt förbindelse med utlandet.

En kroppsvisitation och en ytlig kroppsbesiktning får bara göras om det finns anledning att anta att personen har med sig egendom som kan komma att tas i beslag på grund av

1. brott mot lagen (2000:1225) om straff för smuggling, eller
2. sådana brott mot narkotikastrafflagen (1968:64), vapenlagen (1996:67) eller lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor som avses i 8 kap. 2 § denna lag.

Urinprov får tas om provet kan antas ha betydelse för misstanke om narkotikasmuggling och den enskilde godtar det. Det är inte tillåtet att hålla kvar någon för urinprovstagning.

2 § En tulltjänsteman får utföra en ytlig kroppsbesiktning enligt 1 § på en person som är under 15 år endast om det finns särskilda skäl.

3 § I fråga om verkställighet av beslut enligt 1 och 2 §§ gäller 8 kap. 20 § 2 och 21 §.

Särskild kontroll

4 § Tullverket får besluta om kroppsvisitation av varje resande som med ett visst transportmedel eller under en viss angiven, kortare tidrymd kommer till eller reser från en viss gräns- eller kustort eller annan plats som har direkt förbindelse med utlandet (särskild kontroll).

En särskild kontroll får beslutas endast om

1. det finns anledning att anta att en eller flera resande som med transportmedlet eller under tidrymden kommer till eller reser från platsen, har begått eller står i begrepp att begå ett brott enligt 5 §, 6 § tredje eller fjärde stycket, 6 a § tredje eller fjärde stycket eller 6 b § tredje eller fjärde stycket lagen (2000:1225) om straff för smuggling eller försök till ett sådant brott,

2. tillräckliga uppgifter saknas för att rikta misstanke mot en bestämd person eller en mindre krets av personer, och

3. åtgärden är nödvändig för att ett ingripande mot brottet ska kunna ske.

I fråga om dokumentation gäller 7 § och i fråga om verkställighet i övrigt gäller 8 kap. 20 § 2 och 21 §.

5 § Ett beslut om särskild kontroll får fattas av en tulltjänsteman som särskilt förordnats för uppgiften. Beslutet får verkställas först efter att det prövats av chefen för Tullverket eller chefen för Tullverkets rättsavdelning. I uppenbart brådskande fall, får beslutet verkställas omedelbart utan sådan prövning.

Dokumentation

6 § Protokoll ska föras över ytlig kroppsbesiktning och urinprovtagning enligt 1 och 2 §§. Protokoll ska även föras över kroppsvisitation enligt 1 § som innefattar en undersökning av en persons kläder. Av protokollet ska det framgå

1. vem som fattade beslutet,
2. vem eller vilka som deltog i undersökningen och när den genomfördes,
3. vem åtgärden riktade sig mot, och
4. vad som i övrigt förekom vid åtgärden.

Den som genomfört kroppsbesiktningen eller kroppsvisitationen ansvarar för att protokollet upprättas. Om egendom har tagits i beslag eller förvar tillämpas bestämmelserna om protokoll i rättegångsbalken.

7 § Vid en kroppsvisitation enligt 1 eller 4 § som innebär att väskor eller andra föremål som någon bär med sig genomsöks behöver ett protokoll upprättas endast om den undersökte begär det vid förrättningen eller om föremål tas i beslag eller förvar. Den som genomfört kroppsvisitationen ansvarar för att protokollet upprättas.

Ett protokoll ska, om ingen egendom tagits om hand, innehålla de uppgifter som anges i 6 §. Om egendom har tagits i beslag eller förvar tillämpas bestämmelserna om protokoll i rättegångsbalken.

Postspärr

8 § En tulltjänsteman som särskilt förordnats för uppgiften får, när det gäller en försändelse som kommer från ett annat land, besluta att försändelsen ska hållas kvar av beforderingsföretaget (postspärr), om

1. det finns anledning att anta att försändelsen innehåller något av följande som kan komma att tas i beslag enligt bestämmelserna i 8 kap.:

- a) narkotika,
- b) skjutvapen, ammunition eller ljuddämpare som avses i vapenlagen (1996:67),
- c) sådana vapen eller andra föremål som anges i 1 kap. 3 § vapenlagen, eller
- d) sådana explosiva varor som avses i lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor, och

2. det är nödvändigt för att beslag ska kunna ske.

Ett beslut om postspärr ska vara skriftligt och gälla en viss tid. Tiden får inte bestämmas längre än nödvändigt och får vara högst en månad, från den dag då beslutet delgavs befordringsföretaget. Beslutet får verkställas omedelbart, men ska snarast prövas av chefen för Tullverket eller chefen för Tullverkets rättsavdelning. Om det inte längre finns skäl för en postspärr ska beslutet hävas.

9 § Om en försändelse hållits kvar enligt 8 § är befordringsföretaget skyldigt att omedelbart underrätta Tullverket och att överlämna försändelsen.

10 § I 5 kap. 2 § postlagen (2010:1045) finns bestämmelser om att den som i ett befordringsföretag har fått del av eller tillgång till uppgifter om att hålla kvar försändelser enligt 8 § eller om ett efterföljande beslag enligt denna lag inte obehörigen får röja vad han eller hon har fått veta.

Bestämmelser om skyldigheten för den som bedriver postverksamhet att bistå Tullverket vid kontroll av postförsändelser finns i 5 kap. 6 § postlagen.

11 § Bestämmelser om skyldigheten för befordringsföretag att anmäla att det uppkommit misstanke om att en försändelse innehåller något som kan tas i beslag finns i 3 kap. 10 § tullagen (2016:256) och 4 § inregränslagen (1996:701).

Uppgifter från transportföretag

12 § Om uppgifterna kan antas ha betydelse för Tullverkets brottsbekämpande verksamhet, får Tullverket begära att ett transportföretag, som befordrar varor, passagerare eller fordon till eller från Sverige, lämnar uppgifter om ankommande eller avgående transporter som företaget har tillgång till (bokningsuppgifter). Det som sägs om transportföretag gäller även andra företag som yrkesmässigt får tillgång till transportföretagets bokningsuppgifter. I fråga om passagerare omfattas endast uppgifter om

- namn,
- födelsedatum,
- nationalitet,
- resrutt,
- bagage,
- medpassagerare,
- mobiltelefonnummer,
- e-postadress,
- betalningssätt, och
- bokningsätt.

Det som sägs i första stycket gäller inte lufttrafikföretag som omfattas av skyldigheten att överföra uppgifter enligt lagen (2018:1180) om flygpasageraruppgifter i brottsbekämpningen.

Regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer kan med stöd av 8 kap. 7 § regeringsformen meddela närmare föreskrifter om hur bokningsuppgifter ska lämnas.

Tullverkets begäran om bokningsuppgifter får inte överklagas.

13 § Transportföretaget ska skyndsamt lämna Tullverket de uppgifter som myndigheten begär enligt 12 §.

Ett transportföretag får lämna uppgifter enligt 12 § genom direktåtkomst. Tullverket får ta del av bokningsuppgifter genom direktåtkomst innan transporten har ankommit eller avgått. Tullverket får även ta del av sådana uppgifter under högst sex månader därefter, om det behövs för att förebygga, förhindra eller upptäcka brottslig verksamhet, utreda eller lagföra brott.

14 § Tullverket får förelägga ett transportföretag att fullgöra sina skyldigheter enligt 12 och 13 §§.

Beslutet om föreläggande får förenas med vite. Beslutet gäller omedelbart.

8 kap. Befogenheter för att utreda brott

Brott som ingår i den direkta brottsbekämpningen

1 § Tullverkets direkta brottsbekämpning omfattar brott enligt

1. denna lag,
2. lagen (1962:120) om straff i vissa fall för oriktigt ursprungsintyg m.m.,
3. lagen (1992:1602) om valuta- och kreditreglering,
4. lagen (1996:95) om vissa internationella sanktioner,
5. inregränslagen (1996:701),
6. lagen (1998:506) om flyttning och kontroll av vissa punktskattepliktiga varor,
7. lagen (2000:1064) om kontroll av produkter med dubbla användningsområden och av tekniskt bistånd,
8. lagen (2000:1225) om straff för smuggling,
9. lagen (2006:1329) om handel med vissa varor som kan användas till dödsstraff eller tortyr, m.m.,
10. tullagen (2016:253),
11. 4 och 4 a §§ lagen (1951:649) om straff för vissa trafikbrott,
12. 2–4 §§ skattebrottslagen (1971:69), om brottet rör underlåtenhet att lämna deklaration enligt 26 kap. 37 § första stycket skatteförfarandelagen (2011:1244), och
13. terroristbrott enligt 4 § terroristbrottslagen (2022:666) som begås genom smuggling, grov smuggling, vapensmuggling, grov vapensmuggling, synnerligen grov vapensmuggling, smuggling av explosiv vara, grov smuggling av explosiv vara eller synnerligen grov smuggling av explosiv vara eller försök till sådana brott.

2 § Tullverkets direkta brottsbekämpning omfattar även brott som anges i andra stycket, om misstanken uppkommit

1. i samband med att Tullverket utreder brott som anges i denna lag,
2. i samband med att Tullverket genomför en kontroll, eller
3. när en tulltjänsteman har vidtagit åtgärder enligt 6–10 §§ eller 15–20 §§ eller 7 kap. 1, 2, 4 eller 8 §.

De brott som avses är brott

1. enligt 3 § lagen (1951:649) om straff för vissa trafikbrott,
2. enligt 1–3 b §§ narkotikastrafflagen (1968:64),

3. enligt 3 eller 3 a § lagen (1991:1969) om förbud mot vissa dopningsmedel,

4. enligt 4 § lagen (1988:254) om förbud beträffande knivar och andra farliga föremål,

5. enligt 9 kap. 1 eller 1 a § eller 2 § första stycket i vapenlagen (1996:67),

6. avseende innehav av hälsofarliga varor enligt 3 § första stycket 7 och 4 § lagen (1999:42) om förbud mot vissa hälsofarliga varor, och

7. enligt 29 § andra stycket 2 eller 29 a § lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor.

Befogenheter i den direkta brottsbekämpningen

Inleda förundersökning

3 § Tullverket får inleda förundersökning om brott som anges i 1 och 2 §§. Om saken inte är enkel, ska ledningen av förundersökningen övertas av allmän åklagare så snart någon skäligen kan misstänkas för brottet. Allmän åklagare ska också i andra fall överta ledningen när det behövs av särskilda skäl.

Vad som sägs i 23 kap. 3 § första stycket rättegångsbalken om hur en förundersökning kan inledas av en polisman ska gälla även för en tulltjänsteman. En förundersökning inleds även genom att en tulltjänsteman beslutar om och använder ett tvångsmedel enligt 10 § andra stycket och 17 § andra stycket.

Om förundersökningen leds av Tullverket får undersökningsledaren besluta om att lägga ned förundersökningen enligt 23 kap. 4 a § rättegångsbalken.

När förundersökningen leds av en allmän åklagare, får åklagaren anlita biträde av Tullverket. Åklagaren får också uppdra åt en tulltjänsteman att vidta en viss åtgärd som hör till förundersökningen, om det är lämpligt med hänsyn till åtgärdens beskaffenhet.

4 § När Tullverket leder en förundersökning ska det som sägs i rättegångsbalken om undersökningsledare gälla den som myndigheten har utsett att fullgöra den uppgiften.

I 4 kap. 4 § kustbevakningslagen (2019:32) finns bestämmelser om Tullverkets rätt att anlita biträde av Kustbevakningen eller en kustbevakningstjänsteman.

Unga lagöverträdare

5 § En tulltjänsteman som Tullverket har förordnat får leda en förundersökning mot den som inte har fyllt arton år. Tulltjänstemannen ska genom intresse och fallenhet för arbete med unga lagöverträdare vara särskilt lämpad för uppgiften. Särskilda bestämmelser om handläggning av mål och ärenden om brott där den misstänkte inte fyllt tjugoett år finns i lagen (1964:167) med särskilda bestämmelser om unga lagöverträdare.

Åtgärder i samband med förhör

6 § En tulltjänsteman har samma rätt som en polisman att enligt 23 kap. 3 § fjärde stycket rättegångsbalken hålla förhör och vidta andra utredningsåtgärder som är av betydelse för utredningen av brott. De åtgärder som vidtagits ska så snart som möjligt anmälas för den som har rätt att leda förundersökningen om brottet.

Det som föreskrivs i 23 kap. 8 § rättegångsbalken om rätt för en polisman att uppmana någon att följa med till förhör och att ta med någon till förhör gäller även för en tulltjänsteman.

7 § En tulltjänsteman har samma rätt som en polisman att enligt 23 kap. 9 a § rättegångsbalken efter tillsägelse tillfälligt omhänderta elektronisk kommunikationsutrustning från den som ska höras och besluta om kroppsvisitation. I fråga om protokollföring och när omhändertagandet ska upphöra gäller 23 kap. 9 b § rättegångsbalken.

Gripande

8 § En tulltjänsteman har samma rätt som en polisman att enligt 24 kap. 7 § första stycket rättegångsbalken gripa den som misstänks för brott. Det som föreskrivs i rättegångsbalken om befogenheter och skyldigheter i förhållande till den som gripits gäller för tulltjänstemannen i samma utsträckning som för en polisman och för Tullverket i samma utsträckning som för Polismyndigheten.

Förvar

9 § En tulltjänsteman har samma rätt som en polisman att enligt 26 kap. 3 § rättegångsbalken ta egendom i förvar. En sådan åtgärd ska skyndsamt anmälas till allmän åklagare. Åklagaren ska omedelbart pröva om egendomen ska förbli i förvar.

Det som föreskrivs i 26 kap. 3 a och 3 b §§ rättegångsbalken gäller för tulltjänstemannen i samma utsträckning som för en polisman.

Beslag

10 § En tulltjänsteman har samma rätt som en polisman att enligt 27 kap. 4 § rättegångsbalken ta egendom i beslag.

En tulltjänsteman får även i andra fall än de som anges i 27 kap. 4 § rättegångsbalken ta egendom i beslag, om den skäligen kan antas bli förverkad på grund av brott eller ha betydelse för en utredning om ett sådant brott.

Om ett beslag verkställs av någon annan än undersökningsledaren eller åklagaren och denne inte har beslutat om beslaget, ska anmälan skyndsamt göras till denne, varvid han eller hon omedelbart ska pröva om beslaget ska bestå.

11 § Beslagtagen egendom ska förvaras av Tullverket, om inte annat är föreskrivet eller åklagaren bestämmer något annat.

Egendom som har tagits i beslag med stöd av 26 § ska förvaras av Polismyndigheten när den har övertagit ärendet.

12 § Tullverket får, om inte annat är föreskrivet, omedelbart låta sälja egendom som har tagits i beslag för att den skäligen kan antas bli förverkad enligt 16 § lagen (2000:1225) om straff för smuggling om

1. egendomen inte kan vårdas utan fara för att den förstörs,
2. vården av den är förenad med alltför stora kostnader, eller
3. det annars finns särskilda skäl.

Egendom som avses i första stycket får i stället förstöras, om den

1. inte kan säljas,
2. kan befäras komma till brottslig användning, eller
3. annars är olämplig för försäljning.

13 § Om egendom, som enligt 12 § har sålts eller förstörts, inte förverkas, har ägaren eller annan rättsinnehavare rätt till ersättning. För egendom som sålts lämnas dock inte ersättning med högre belopp än det som influtit vid försäljningen. Om egendomen har förstörts lämnas ersättning med skäligt belopp.

14 § Egendom som har tagits i beslag för brott som anges i 1 eller 2 § och som förvaras hos annan än Tullverket, ska överlämnas till myndigheten om beslaget hävs och egendomen ska bli föremål för

1. tullbehandling, eller
2. någon åtgärd enligt denna lag.

Om egendomen redan har sålts, ska försäljningslikviden överlämnas till Tullverket för redovisning.

Biometrisk autentisering

15 § En tulltjänsteman har samma rätt som en polisman att enligt 27 kap. 17 f § rättegångsbalken genomföra biometrisk autentisering.

Avspärrning

16 § En tulltjänsteman har samma rätt som en polisman att genomföra avspärrning eller vidta annan åtgärd enligt 27 kap. 15 § rättegångsbalken.

Husrannsakan, genomsökning på distans och annan undersökning

17 § En tulltjänsteman har samma rätt som en polisman att enligt 28 kap. 5 § rättegångsbalken göra husrannsakan och enligt 28 kap. 10 d § första stycket rättegångsbalken utföra en genomsökning på distans.

Om det finns anledning att anta att ett sådant brott som anges i 1 eller 2 § har begåtts, får en tulltjänsteman även i annat fall än som sägs i 28 kap. 1 § rättegångsbalken göra husrannsakan i magasin eller liknande utrymmen för att söka efter egendom som skäligen kan antas bli förverkad på grund av ett sådant brott.

18 § En tulltjänsteman har samma rätt som en polisman att enligt 28 kap. 10 f § rättegångsbalken omhänderta elektronisk kommunikationsutrustning från den som är närvarande vid en genomsökning på distans och besluta om kroppsvisitation. Egendomen ska lämnas tillbaka så snart det inte längre finns skäl för åtgärden och senast vid den tidpunkt då genomsökningen avslutas.

19 § En tulltjänsteman har samma rätt som en polisman har enligt 28 kap. 10 § rättegångsbalken att göra en undersökning på ställen som inte är tillgängliga för allmänheten.

Kroppsvisitation och kroppsbesiktning

20 § En tulltjänsteman har samma rätt som en polisman att

1. enligt 28 kap. 13 § rättegångsbalken besluta om kroppsvisitation och kroppsbesiktning, och
2. enligt 28 kap. 13 a § rättegångsbalken
  - a) hålla kvar den som ska kroppsvisiteras eller kroppsbesiktigas, och
  - b) ta med den som ska kroppsvisiteras eller kroppsbesiktigas till den plats där åtgärden ska genomföras.

21 § Kroppsvisitation av mera väsentlig omfattning och kroppsbesiktning ska verkställas inomhus i avskilt rum eller i lämpligt utrymme i transportmedel. Om den som ska undersökas eller den som ska verkställa undersökningen begär det, och det kan ske utan större omgång, ska undersökningen göras i vittnens närvaro. I övrigt gäller det som sägs i 28 kap. 13 § andra och tredje styckena rättegångsbalken om verkställighet.

Det som sägs i första stycket gäller endast om inte annat är föreskrivet i lag.

Alkoholutandningsprov och ögonundersökning

22 § Bestämmelser om rätt för en tulltjänsteman att ta alkoholutandningsprov och göra ögonundersökning finns i lagen (1976:1090) om alkoholutandningsprov och lagen (1999:216) om ögonundersökning vid misstanke om vissa brott i trafiken.

Dokumentation

23 § Protokoll ska föras över gripanden som görs enligt 8 §. Av protokollet ska det framgå

1. vem som har fattat beslutet,
2. grunden för beslutet och tidpunkten när det fattades,
3. vem eller vilka som deltog vid gripandet,
4. vem som gripandet riktade sig mot,
5. tiden för gripandet, och
6. vad som i övrigt förekom vid gripandet.

Ansvarig för att protokoll upprättas är, i fråga om uppgifter som avses i första stycket 1 och 2, den som fattade beslutet och i övrigt den som var ansvarig chef vid gripandet.

24 § I rättegångsbalken finns bestämmelser om protokoll över förvar, beslag, husrannsakan, genomsökning på distans, kroppsvisitation och kroppsbesiktning. Det som sägs där gäller, om det inte finns avvikande bestämmelser.

Befogenheter i den indirekta brottsbekämpningen

Biträde åt Polismyndigheten

25 § I samband med Tullverkets kontrollverksamhet och brottsbekämpande verksamhet får en tulltjänsteman, innan en förundersökning har inletts, ingripa mot ett brott som inte ingår i Tullverkets direkta brottsbekämpning, om Tullverket före ingripandet i det enskilda fallet har gjort en förfrågan om det hos Polismyndigheten och den myndigheten har godkänt att ingripandet görs.

Vid ett ingripande enligt första stycket får bestämmelserna i 6 och 7 §§ tillämpas.

26 § Ett ingripande enligt 25 § får göras utan ett godkännande från Polismyndigheten om väntan på godkännandet innebär en väsentlig olägenhet. Vid ett sådant ingripande får även bestämmelserna i 8 och 10 §§ tillämpas.

27 § En åtgärd som vidtagits enligt 25 eller 26 § ska genast rapporteras till Polismyndigheten.

Biträde åt undersökningsledare och åklagare

28 § När en förundersökning har inletts av Polismyndigheten, Säkerhetspolisen eller Kustbevakningen, får Tullverket lämna biträde till undersökningsledaren med utredningen av brottet, oavsett om det ingår i myndighetens direkta brottsbekämpning eller ligger utanför den.

När Tullverket beslutat biträda vid utredningen av brottet, får en undersökningsledare ge i uppdrag åt en tulltjänsteman att vidta en viss åtgärd som hör till förundersökningen, om det är lämpligt med hänsyn till åtgärdens beskaffenhet och omständigheterna i övrigt.

29 § Tullverket får i ett enskilt fall även hjälpa en annan brottsbekämpande myndighet med tekniska eller andra motsvarande resurser för brottsbekämpande ändamål, om det är lämpligt.

30 § När en förundersökning leds av en allmän åklagare får åklagaren begära biträde av Tullverket eller en tulltjänsteman. Åklagaren får också ge i uppdrag åt en tulltjänsteman att vidta en viss åtgärd som hör till förundersökningen, om det är lämpligt med hänsyn till åtgärdens beskaffenhet och omständigheterna i övrigt.

Rätten att anlita biträde gäller utan hinder av att brottet inte ingår i Tullverkets direkta brottsbekämpning, om det har samband med en förundersökning där Tullverket biträder eller har biträtt åklagaren eller annan undersökningsledare eller om brottet på annat sätt har anknytning till Tullverkets verksamhet.

Tullverket är skyldigt att lämna det biträde som begärs.

Skyldighet att informera anhöriga

31 § Om någon som är skyldig att stanna kvar hos Tullverket under en brottsutredning begär det, eller om det annars finns skäl för det, ska någon av hans eller hennes närmaste anhöriga eller någon annan person som står honom eller henne särskilt nära informeras om åtgärden. I en pågående brottsutredning får dock informationen inte lämnas förrän det kan ske utan men för utredningen.

Om den berörde motsätter sig att någon informeras om åtgärden, får informationen lämnas bara om det finns synnerliga skäl.

Information behöver inte lämnas om åtgärden har upphört.

9 kap. Tullåklagares befogenheter

1 § I mål om brott får talan föras av särskilt förordnade befattningshavare vid Tullverket (tullåklagare) om det är uppenbart att brottets straffvärde svarar mot böter och att brottet inte ska föranleda någon annan påföljd och det är fråga om

1. brott som anges i 8 kap. 1 § 1–11 och 8 kap. 2 § andra stycket 1,
2. innehav eller bruk av narkotika enligt 2 § narkotikastrafflagen (1968:64),
3. innehav av dopningsmedel enligt 3 § lagen (1991:1969) om förbud mot vissa dopningsmedel,
4. innehav av hälsofarliga varor enligt 4 § lagen (1999:42) om förbud mot vissa hälsofarliga varor, eller
5. brott enligt 9 kap. 1 § andra stycket och 9 kap. 2 § första stycket d vapenlagen (1996:67) eller 29 § andra stycket 2 lagen (2010:1011) om brandfarliga och explosiva varor.

En tullåklagare ska tillämpa det som föreskrivs om förundersökning, åtal och åtalsunderlåtelse och om allmän åklagares befogenheter och skyldig-

heter i övrigt. Om saken inte är enkel, eller om det annars behövs av särskilda skäl, ska ärendet överlämnas till allmän åklagare.

2 § En tullåklagare får fatta beslut enligt 3 § fjärde stycket lagen (1986:1009) om förfarandet i vissa fall vid förverkande m.m. om värdet av det som ska förverkas uppgår till mindre än hälften av det prisbasbelopp enligt 2 kap. 6 och 7 §§ socialförsäkringsbalken som gällde då beslaget verkställdes eller om egendomen saknar saluvärde, om det är uppenbart att förutsättningarna för ett förverkande är uppfyllda.

Tullåklagarens beslut i fråga om förverkande ska vara skriftligt. Den som drabbats av beslaget får inom en månad från det att han eller hon fick del av förverkandebeslutet anmäla missnöje mot det hos Tullverket. Anmäls missnöje, ska beslutet om förverkande inte längre gälla. Om Tullverket anser att talan om förverkande bör föras, ska ärendet snarast överlämnas till allmän åklagare.

3 § Bestämmelserna i 1 och 2 §§ inskränker inte allmän åklagares beslutanderätt.

4 § Bestämmelser om tullåklagares befogenheter finns också i

1. lagen (1998:506) om flyttning och kontroll av vissa punktskattepliktiga varor, och
2. lagen (2011:111) om förstörande av vissa hälsofarliga missbruks-substanser.

10 kap. Befogenheter för att förhindra brott

1 § En tulltjänsteman har vid misstanke om brott enligt 4 och 4 a §§ lagen (1951:649) om straff för vissa trafikbrott samma rätt som en polisman att enligt 24 a § polislagen (1984:387) tillfälligt omhänderta fordonsnycklar eller annat som behövs för färdens eller fordonet samt att göra kroppsvisitation och genomsöka fordonet.

2 § En tulltjänsteman som har beslutat om ett omhändertagande enligt 1 § ska skyndsamt anmäla det till Polismyndigheten, som omedelbart ska pröva om omhändertagandet ska bestå. Omhändertagen egendom ska förvaras av Tullverket, om inte Polismyndigheten bestämmer något annat.

Protokoll ska föras över omhändertagandet enligt bestämmelserna i 27 § polislagen (1984:387). Vid tillämpningen av den paragrafen gäller det som sägs om förman i stället Polismyndigheten.

3 § I fråga om det fortsatta förfarandet vid ett omhändertagande tillämpas bestämmelserna i 24 c och 24 d §§ polislagen (1984:387) om upphörande av omhändertagande och förstöring eller försäljning av egendom.

Egendom som förvaras av Tullverket ska överlämnas till Polismyndigheten, om den inte hämtas.

4 § I 7 kap. 4 § körkortslagen (1998:488) finns bestämmelser om Tullverkets rätt att besluta om omhändertagande av körkort.

11 kap. Bestämmelser om jäv och straff

Jäv

1 § Om det för en tulltjänsteman för ett visst brott finns någon omständighet som skulle utgöra jäv enligt 4 kap. 13 § rättegångsbalken, får tull-

tjänstemannen inte besluta om eller vidta någon åtgärd i förundersökning eller annan brottsbekämpning. Jäv får inte grundas på en åtgärd som en tulltjänsteman har vidtagit på tjänstens vägnar, eller en gärning som förövats mot honom eller henne i eller för hans eller hennes tjänst. Även om en tulltjänsteman är jävig, får han eller hon vidta sådana åtgärder som inte utan fara kan skjutas upp.

I fråga om jäv mot tullåklagare ska bestämmelserna i 7 kap. 6 § första–tredje styckena rättegångsbalken tillämpas. I fråga om jäv i Tullverkets övriga verksamhet gäller bestämmelserna i förvaltningslagen (2017:900).

Jäv mot tullåklagare och andra tulltjänstemän prövas av Tullverket.

Straff

2 § Till böter döms den som uppsåtligen eller av oaktsamhet

1. bryter mot ett förbud enligt 3 kap. 3 eller 4 §, eller
2. låter bli att lämna uppgifter och visa upp handlingar för en tulltjänsteman enligt 4 kap. 6 §.

Om gärningen är ringa utgör den inte brott.

Ansvar enligt första stycket ska inte dömas ut om gärningen är belagd med straff i brottsbalken eller i lagen (2000:1225) om straff för smuggling.

3 § Till penningböter döms den som låter bli att stanna på en tulltjänstemans uppmaning enligt 3 kap. 8 §, 4 kap. 2 § eller 5 kap. 4 §.

4 § Till penningböter döms den som bryter mot skyldigheten att legitimera sig eller på annat godtagbart sätt styrka sin identitet enligt 5 kap. 8 § första stycket eller mot skyldigheten att lämna uppgifter enligt 5 kap. 8 § andra stycket. Ansvar ska dock inte dömas ut om den tillfrågades identitet genast kunnat fastställas.

5 § Till penningböter döms den som bryter mot skyldigheten enligt 5 kap. 9 § andra stycket att tillhandahålla administrativa referenskoder eller andra handlingar. Detsamma gäller den som uppsåtligen bryter mot skyldigheten enligt 5 kap. 10 § andra stycket att tillhandahålla förenklade administrativa referenskoder eller ersättningsdokument.

6 § Bestämmelser om ansvar för tullförseelse finns i 5 kap. 2–4 §§ tullagen (2016:235).

Denna lag träder i kraft den 7 november 2024.

På regeringens vägnar

ELISABETH SVANTESSON

NIKLAS WYKMAN
(Finansdepartementet)